

1. *Obiekt*

KAPLICA PRZYDROŻNA SUŁKOWSKICH

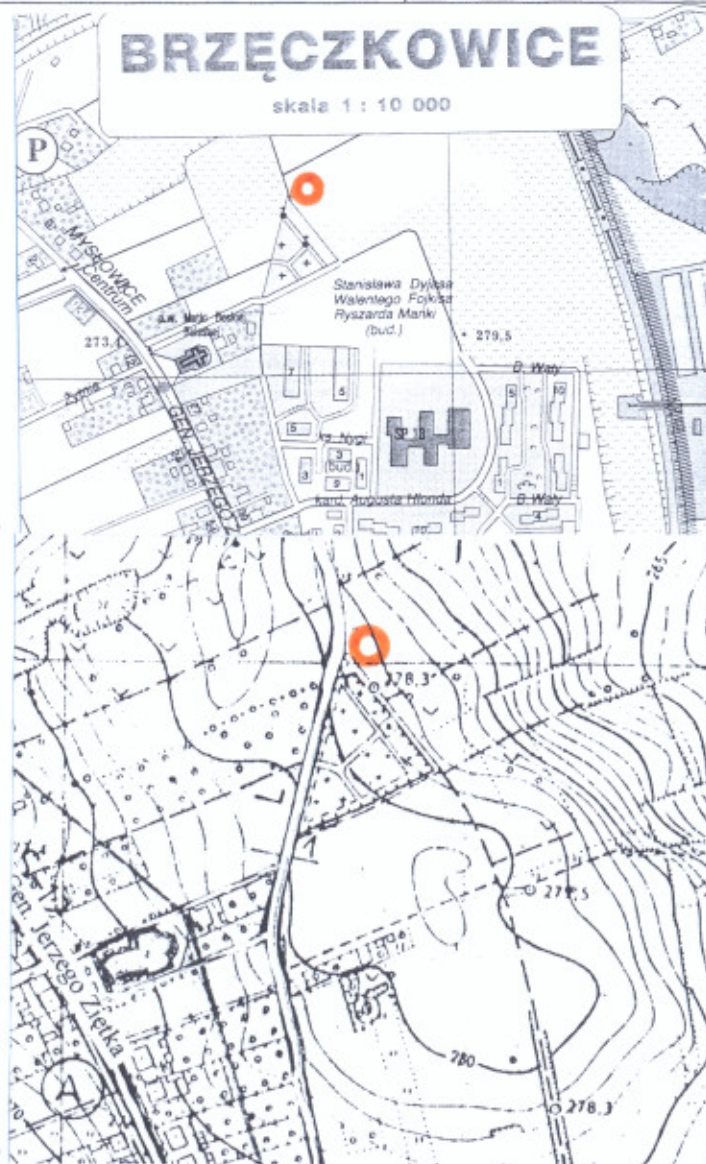
2. *Czas powstania*
**Ok. 1800 roku,
przebudowana
w 1895 roku**

3. *Miejscowość*
**MYSŁOWICE-
BRZĘCZKOWICE**

11. *Zdjęcie rzut przekrój sytuacja orientacja*

1. Elewacja zachodnia-frontowa.
2. Orientacja, skala 1: 10000.
3. Sytuacja, skala 1: 5000.

4. *Adres*

Przy cmentarzu parafialnym
kościół pod wezwaniem
Matki Boskiej Bolesnej
w Mysłowicach-Brzęczkowicach
41-404 Mysłowice-Brzęczkowie
ulica Generała Jerzego Ziętka
nr parceli – 2430/111

5. *Przynależność administracyjna*
województwo **Śląskie**
powiat **Mysłowice**

gmina **Mysłowice**

6. *Poprzednie nazwy miejscowości*
Brzenskowitz do 1933
w latach 1934 - 1945 Mysłowitz

7. *Przynależność administracyjna
przed 31 grudnia 1998*
województwo **katowickie**

8. *Właściciel i jego adres*

Gmina Mysłowice
Urząd Miejski
ul. Powstańców nr 1,
41-400 Mysłowice

9. *Użytkownik i jego adres*

Rzymsko-Katolicka Parafia
pod wezw. Matki Boskiej Bolesnej
ul. Gen. Jerzego Ziętka nr 25
41-404 Mysłowice-Brzęczkowie
Diecezja Katowicka

10. *Rejestr zabytków*

Nr

Data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Według podań ludowych Kaplica na górze Słupeckiej powstała około 750 lat temu. (Brak jest jednak danych potwierdzających tę hipotezę). Najstarsza wzmianka dotycząca kaplicy pochodzi z dnia 23 października 1811 roku. W zachowanej księdze zgonów istnieje adnotacja o śmierci trzyletniego Ludwika Maksymiliana – syna księcia, francuskiego pułkownika, pana i dziedzica na Słupnej - Jana Sułkowskiego. Został on pochowany w dniu 26 października w 1811 roku przy murowanej kaplicy znajdującej się przy drodze na górze Słupeckiej. W dniu 1 kwietnia 1837 roku ciało chłopca zostało przeniesione na pobliski cmentarz. Powodem ekshumacji był zły stan techniczny kaplicy. Z opisu wynika, że kaplica uległa zawaleniu, a istniejąca krypta została uszkodzona. Być może po 1837 roku została ona wyremontowana przez księżną Sułkowską. Kolejne dane dotyczące kaplicy pochodzą z roku 1895. Wówczas to obiekt znajdował się w złym stanie technicznym. Z zachowanego opisu wynika, że uszkodzony został dach kaplicy, jak również ściany. W tym też roku gospodarz Paweł Tosza posiadający w pobliżu pole wybudował nową kaplicę. Wykorzystał on stary budulec, dokupując brakujący materiał z własnych pieniędzy. On też jest fundatorem obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Po ukończeniu kaplicy poświęcił ją proboszcz ksiądz Klaszka z Mysłowic. Z zachowanego materiału ikonograficznego pochodzącego z lat 30-tych XX wieku (opublikowanego w „Historii parafii myślowickiej” autorstwa J. Kudery) wynika, że pierwotnie niewielkie nisze znajdujące się w polu szczytu kaplicy mieściły wizerunki świętych. Niestety w chwili obecnej brak jest informacji na temat przedstawień oraz materiału, z którego były one wykonane. Nisze dodatkowo były zabezpieczone od zewnątrz niewielkimi kratami. Kaplica posiadała niskie ogrodzenie w formie drewnianego płotu. Prawdopodobnie zostało ono z czasem rozebrane. W chwili obecnej obiekt nie posiada ogrodzenia, jak również brak jest pierwotnych przedstawień mieszczących się w niszach szczytu kaplicy.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja – kaplica usytuowana na terenie dzielnicy Brzęczkowice, w chwili obecnej wchodzącej w skład miasta Mysłowice. Położona jest ona na południowo-zachód od centrum miasta; niegdyś była odrębną miejscowością. Kaplica usytuowana przy cmentarzu parafialnym należącym do Kościoła Rzymsko-Katolickiego pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej przy ulicy Generała Jerzego Ziętka nr 25. Cmentarz zlokalizowany po północnej stronie ulicy Generała Jerzego Ziętka. Kaplica usytuowana przy północnym murze cmentarza, założonego na rzucie zbliżonym do trójkąta równobocznego. Kaplica bezpośrednio styka się od wschodu, północy i zachodu z terenami łąk, a od południa z murowanym ogrodzeniem cmentarza. Kaplica orientowana, wolno stojąca. Otoczona jest ona czterema starymi kasztanami. W chwili obecnej nie ogrodzona.

Materiał, konstrukcja, technika – kaplica murowana z cegły oraz kamienia. Elewacje tynkowane.

Sklepienia – *kaplica* - sklepienie kolebkowe.

Więźba dachowa – drewniana o konstrukcji krokwiowej (?). (W chwili obecnej niedostępna).

Pokrycie dachowe – papa.

Posadzki – *kaplica* - wylewka betonowa.

Schody – nie istnieją.

Otwór drzwiowy – o konstrukcji metalowej na kutyh poziomych zawiasach – drzwi jednoskrzydłowe zamknięte łukiem nadwieszpnym. Płaszczyzna drzwi dekorowana formą płycin. Dolna – prostokątna dekorowana nałożoną, stylizowaną formą geometryczną. Górna płycina zamknięta łukiem pełnym przepruta niewielkimi, okrągłymi otworami tworzącymi ażur. Krawędzie drzwi ozdobione metalową listwą. Od wewnątrz dwa skrzynkowe zamki – *elewacja zachodnia (frontowa)*.

Otwory okienne – okna w stałych metalowych ramiakach – *elewacje północna i południowa* - niewielkie otwory zamknięte łukiem pełnym przesłonięte metalowymi, ażurowymi przesłonami zamocowanymi na stałe.

Rzut – kaplica orientowana, jednoprzestrzenna, sklepiona zbudowana na rzucie prostokąta.

Bryła – zwarta. Niewielka, parterowa kaplica kryta dwuspadowym dachem o symetrycznym nachyleniu połaci. Od strony elewacji zachodniej (frontowej) tynkowany szczyt zamknięty łukiem pełnym, na osi którego dekoracyjna forma wieńcząca zbliżona kształtem do koła. Powyżej metalowy krzyż łańciski. Według zachowanego przekazu kaplica pierwotnie była podpiwniczona. W chwili obecnej brak jest danych dotyczących podpiwniczenia.

Elewacja zachodnia (frontowa) – jednoosiowa. Oś wyznaczona przez otwór drzwiowy zamknięty łukiem nadwieszpnym. W partii dachu dekoracyjny, tynkowany szczyt, przechodzący powyżej w formę zbliżoną swoim kształtem do koła. Powyżej metalowy, łańciski krzyż. W polu szczytu trzy, niewielkie nisze o zróżnicowanych formach.

- ciąg dalszy opisu obiektu na załączniku nr 1 -

<p>14. Kubatura</p> <p>około 16.00 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>około 3.00 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Kaplica</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Kaplica</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lata 90-te XX wieku – wykonanie nowego przyściennego ołtarza; • 2001 rok – wymiana papowego pokrycia dachowego kaplicy wraz z odświeżeniem ścian wewnętrznych i zewnętrznych kaplicy. 		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan zachowania obiektu dobry.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fundamenty – stan średni. Widoczne uszkodzenia od strony elewacji południowej. • Ściany – ślady zawilgoceń i zagrzybienia południowej ściany widoczne od wewnątrz kaplicy. Zarysowania ścian zewnętrznych oraz szczytu. • Stolarka drzwiowa, okna – stan dobry. • Sklepienia – stan dobry. • Więźba dachowa – w chwili obecnej niedostępna. • Wyposażenie – stan dobry. • Instalacje – brak <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prace remontowo-konserwatorskie w obrębie elewacji kaplicy. Niezbędne oczyszczenie elewacji z powłok lakieru. Zmiana kolorystyki kaplicy. • Prace remontowe partii cokołowo-fundamentowej obiektu. Widoczne uszkodzenia wynikające z rozrastających się korzeni drzew rosnących przy kaplicy. • Wykonanie izolacji poziomej i pionowej kaplicy. • Odgrzybienie wewnętrznych ścian obiektu. • Oczyszczenie drzwi oraz otworów okiennych z powłok farb wraz przeprowadzeniem prac konserwatorskich metalowych konstrukcji. • W miarę możliwości wskazana jest zmiana formy przyściennego ołtarza, Sugeruje się dostosowanie ołtarza do charakteru kaplicy. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numery i miejsce przechowywania)

- Maroń F.; Kronika parafialna przy kościele Matki Boskiej Bolesnej w Brzęczkowicach; Część I i II od założenia do 1955 roku; (maszynopis) [w:] w Archiwum Parafii Rzymsko-Katolickiej pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej w Mysłowicach-Brzęczkowicach.
- Piwowarczyk A.; Mysłowice. Roczniki 1295-1995, Mysłowice (maszynopis).

24. Uwagi różne

Postulowany wpis do rejestru zabytków

25. Opracował

tekst	mgr Urszula Pawłowska,	sierpień 2002 roku
plany, rysunki	mgr Urszula Pawłowska,	sierpień 2002 roku
zdjęcia, fotografie	mgr Urszula Pawłowska,	sierpień 2002 roku

miejsca przechowywania negatywów u autorki dokumentacji

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego.

22. Bibliografia

- Kudera J.; Historia parafii myślowickiej, Katowice 1934.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Archiwalna fotografia kaplicy z lat 30-tych XX wieku [w:] Kudera J.; Historia parafii myślowickiej, Katowice 1934.
- Archiwalna fotografia kaplicy z lat 50-tych XX wieku [w:] Maroń F.; Kronika parafialna przy kościele Matki Boskiej Bolesnej w Brzęczkowicach; Część I i II od założenia do 1955 roku; (maszynopis) [w:] w Archiwum Parafii Rzymsko-Katolickiej pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej w Mysłowicach-Brzęczkowicach.

27. Załączniki

4 wkładki

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA Załącznik nr 1

1. <i>Miejscowość</i> MYSŁOWICE- BRZĘCZKOWICE	2. <i>Obiekt</i> KAPLICA PRZYDROŻNA SUŁKOWSKICH	3. <i>Zawartość wkładki</i> Ciąg dalszy punktu 13 – opis obiektu, rzut przyziemia.
---	---	---

Ciąg dalszy punktu 13 - opis obiektu

(środkowa okrągła flankowana dwoma, prostokątnymi płycinami). Elewacja rozczłonowana profilowanym gzymsem wieńczącym oddzielającym partię szczytu od pozostałej partii elewacji.

Elewacja północna - jednoosiowa. Oś wyznaczona niewielkim otworem zamkniętym łukiem pełnym zlokalizowanym na osi, w górnej części elewacji. W dolnej partii elewacji duża, prostokątna płycina. Elewacja dodatkowo rozczłonowana niskim cokołem oraz profilowanym gzymsem wieńczącym.

Elewacja wschodnia (tylna) – bez osi. W partii dachu elewacji trójkątny szczyt, mieszczący laciński krzyż wykonany w tynku. Dodatkowo elewacja artykułowana cokołem oraz profilowanym gzymsem wieńczącym.

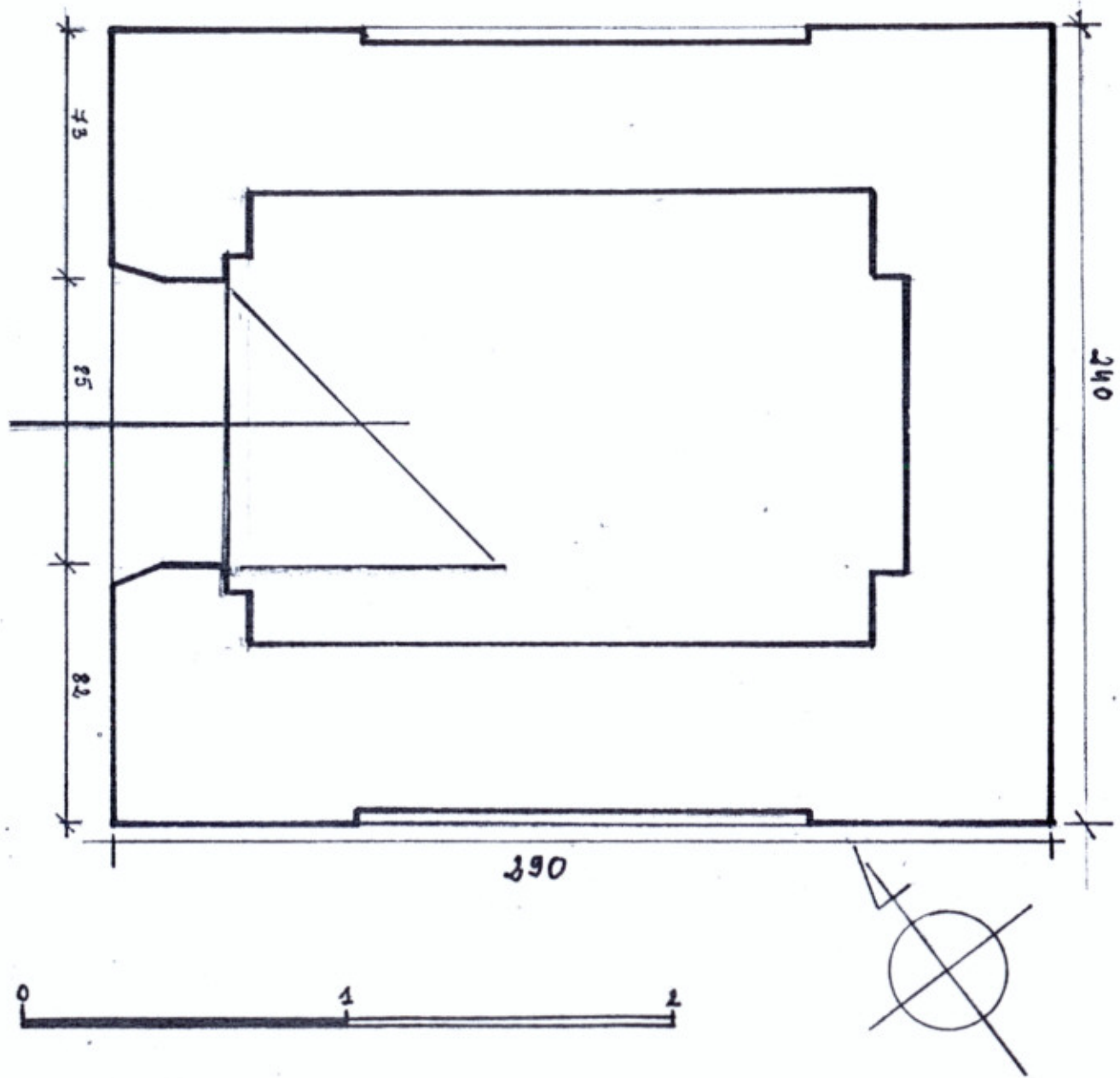
Elewacja południowa – jednoosiowa o identycznej artykulacji jak w elewacji północnej.

Wnętrze - niewielka kaplica jednoprzestrzenna. Na wprost otworu drzwiowego współczesny, przyścienny ołtarz z prostokątną płyciną ścienną mieszczącą obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Kaplica założona na jednym poziomie. Ściany wewnątrz kaplicy gładkie. Kaplica przesklepiona jest sklepieniem kolebkowym.

Wyposażenie - częściowo zachowany wystrój kaplicy w postaci obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Obraz zlokalizowany w prostokątnej płycinie znajdującej się na osi współczesnego, przyściennego ołtarza. Ołtarz wykończony klepką boazeryjną.

Instalacje – brak instalacji.

Kartę założyła mgr Urszula Pawłowska, sierpień 2002 roku

Rzut przyziemia.

1. Miejscowość

2. Obiekt

3. Zawartość wkładki

**MYSŁOWICE-
BRZĘCZKOWICE**

KAPLICA PRZYDROŻNA SUŁKOWSKICH

Ikonografia, dokumentacja fotograficzna.

Kaplica na górze słupeckiej.

Kaplica. Archiwalna fotografia z lat 30-tych XX wieku.

Kaplica. Archiwalna fotografia z II poł. XX wieku.

Kartę założyła mgr Urszula Pawłowska, lipiec-sierpień 2002 r.

1. Elewacja zachodnia-frontowa.

2. Elewacja zachodnia-frontowej. Drzwi.

3. Elewacja zachodnia. Szczyt.

2. Miejscowość

**MYSŁOWICE-
BRZĘCZKOWICE**

3. Obiekt

KAPLICA PRZYDROŻNA SUŁKOWSKICH

4. Zawartość wkładki

Dokumentacja fotograficzna.

4. Drzwi. Detal.

5. Drzwi – widok od wewnątrz.

6. Elewacja północna.

Kartę założyła mgr Urszula Pawłowska, lipiec-sierpień 2002 r.

7. Elewacja wschodnia.

8. Kaplica. Widok od południowego-zachodu.

9. Elewacja wschodnia. Szczyt.

1. Miejsowość

MYSŁOWICE-
BRZĘCZKOWICE

2. Obiekt

KAPLICA PRZYDROŻNA SUŁKOWSKICH

3. Zawartość wkładki

Dokumentacja fotograficzna.

10. Wnętrze kaplicy. Widok ogólny.

11. Wnętrze kaplicy. Widok ogólny.

Kartę założyła mgr Urszula Pawłowska, lipiec-sierpień 2002 r.